

Zomerganzen **in** Drenthe **in** 2019

Vincent de Boer

Sovon-rapport 2019/64

Zomerganzen in Drenthe in 2019

Vincent de Boer

Dit rapport is samengesteld in opdracht van de
Provincie Drenthe

provincie Drenthe

Colofon

© Sovon Vogelonderzoek Nederland 2019

Dit rapport is samengesteld in opdracht de Provincie Drenthe

Wijze van citeren: de Boer V. 2019. Zomerganzen in Drenthe in 2019. Sovon-rapport 2019/64. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Illustratie omslag: Symen Deuzeman

Opmaak: John van Betteray

ISSN-nummer: 2212 5027

Sovon Vogelonderzoek Nederland
Toernooiveld 1
6525 ED Nijmegen
e-mail: info@sovon.nl
website: www.sovon.nl

Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt d.m.v. druk, fotokopie, microfilm, of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Sovon en/of opdrachtgever.

Inhoud

Dankwoord	2
Samenvatting	3
1. Inleiding	5
2. Werkwijze	7
2.1. Beschrijving van de tellingen	7
2.2. Telgebieden en volledigheid	7
2.3. Telling steekproefgebieden	7
2.4. Gegevensbewerking	8
3. Resultaten	9
3.1. Algemene resultaten	9
3.2. Bespreking per soort	9
3.2.1. Grauwe Gans	9
3.2.2. Grote Canadese Gans	9
3.2.3. Brandgans	9
3.2.4. Soepgans	10
3.2.5. Nijlgans	10
3.2.6. Overige ganzensoorten	10
3.3. Vergelijking steekproefgebieden met tellingen in 2013-2017	10
4. Conclusies en discussie	13
Literatuur	14
Bijlagen	15
Bijlage 1. Soortkaarten 2019	15
Bijlage 2. Aantallen per steekproefgebied in 2013-2019	18

Dankwoord

De provincie Drenthe is in juli 2019 bezocht door zes Sovon medewerkers (Jelle Abma, Pauline Alefs, Peter Eekelder, Jeroen Nienhuis, Simon Olk en Sjouke Scholten) en een ervaren vrijwilliger met goede gebiedskennis (René Oosterhuis). Erik van Winden (Sovon) hielp bij het samenvoegen

en controleren van gegevensbestanden en de ver-
vaardiging van de kaarten. Kees Koffijberg van Sovon en Peter Venema van de Provincie Drenthe voorzagen een eerdere versie van dit rapport van commentaar.

Samenvatting

De telling in 2019 in de provincie was de zevende in een reeks ganzentellingen die Sovon voor de provincie Drenthe uitvoerde. Deze tellingen hebben tot doel het provinciale ganzenbeleid van informatie te voorzien over soorten, aantallen en verspreiding van ganzen in de provincie Drenthe in de zomer.

Ditmaal werden de vaste steekproefgebieden in de provincie geteld, volgend op 2018 waarin de provincie integraal werd geteld. Deze steekproefgebieden zijn bedoeld om de jaarlijkse verandering in aantallen te volgen.

De telling vond plaats op woensdag 10 juli 2019, door zes Sovon-medewerkers en een ervaren vrijwilliger met goede gebiedskennis. Vrijwel de gehele telling vond plaats door met de auto de telgebieden integraal te doorkruisen. In minder toegankelijke gebieden werd gebruik gemaakt van een fiets of werden te voet insteken gemaakt. De volledigheid van de telling binnen de telgebieden was zeer goed. Er

waren geen problemen met onbereikbare gebieden. De telling werd uitgevoerd onder goede weersomstandigheden.

In totaal werden tijdens de tellingen in de steekproefgebieden in Drenthe op 10 juli 2019 6.767 ganzen geteld. De Grauwe Gans was met 5.477 individuen de talrijkste soort (81%). Ook talrijk waren Nijlganzen (722) gevolgd door Soepganzen (317) en Brandganzen (132). Daarnaast werden kleinere aantallen van andere soorten geteld: Kolgans (4), Indische Gans (1), Grote Canadese Gans (113) en één hybride Brand x Canadese Gans.

Het aantal ganzen in de steekproefgebieden in Drenthe in juli 2019 liet een toename van 17% zien ten opzichte van de aantallen in deze gebieden in juli 2018 en was het grootste aantal sinds de aanvang van de lopende telreeks in 2013.

1. Inleiding

Gezien de huidige belangstelling en problematiek rond overzomerende ganzen is het belangrijk een goed beeld te hebben van de actuele aantallen en verspreiding van broedende en gedurende het zomerhalfjaar pleisterende ganzen in Nederland. Deze bestaan uit broedvogels (al dan niet met jongen) en niet-broedende vogels, en geven daardoor een breder beeld dan de ganzen die bij broedvogeltellingen worden geregistreerd. Om aan de informatiebehoefte te voldoen worden in de meeste provincies jaarlijks ganzentellingen in juli uitgevoerd, in sommige provincies door de Wildbeheereenheden (WBE's), in andere provincies door medewerkers van Sovon Vogelonderzoek Nederland, in opdracht van de desbetreffende provincie. Doel van de zomertelling die Sovon in opdracht van de provincie Drenthe uitvoert is om het beleid van de provincie te voeden met goede feitenkennis over soortsaamenstelling, aantallen en verspreiding. Hiervoor worden de belangrijkste gebieden in Drenthe jaarlijks geteld (steekproeven) en vindt eens per vijf jaar een integrale telling van de hele provincie plaats.

De telling in 2019 in de provincie was de zevende in een reeks tellingen die Sovon voor de provincie Drenthe uitvoerde.

In dit rapport wordt verslag gedaan van de resultaten van de telling in Drenthe in juli 2019 en worden de aantallen vergeleken met de aantallen in juli 2013-2018 (integrale tellingen in 2013 en 2018, steekproefgebieden in 2014-2017 en 2019). Naast het rapport is aan de opdrachtgever een GIS-bestand geleverd waarin alle getelde ganzen met de exacte

locatie zijn opgenomen. Vanaf 2014 is niet heel Drenthe bezocht, maar zijn 28 vooraf door de provincie geselecteerde steekproefgebieden geteld. Naar aanleiding van de integrale telling in 2018 is er in 2019 een extra telgebied (DR1362 dorpsvijver Vries) toegevoegd aan de selectie van te tellen gebieden. Het aantal telgebieden was de afgelopen jaren gesteld op 30. Door een wijziging in de nummering (de telgebieden DR2241 en DR2242 gaan op in DR2240, oppervlakte en begrenzing van het onderzoeksgebied is daarbij niet gewijzigd) blijven er, na het toevoegen van het nieuwe telgebied in Vries, nu 29 over.

De telling vond plaats op woensdag 10 juli 2019. Deze datum was iets vroeger dan de landelijke zomerganzentelling uitgevoerd door terreinbeheerders en WBE's op zaterdag 20 juli. De uiteindelijke keuze voor de teldatum hing net als in 2014-2018 samen met de zomerganzentelling in de Provincie Groningen (eveneens door Sovon uitgevoerd), zodat belangrijke grensgebieden zoals Leekstermeer/Onlanden en het hele Zuidlaardermeergebied op één dag geteld konden worden. Daarbij bleek het logistiek het handigst om op woensdag 10 juli 2019 te tellen. In geval van slecht weer was er daarnaast ook de mogelijkheid om de hele telling te verplaatsen naar de donderdag. We verwachten door de afwijkende teldatum geen gevolgen voor de resultaten omdat eventuele uitwisseling over de provinciegrenzen (in dit geval Overijssel en Friesland, telling immers afgestemd met Groningen) op een toevallige manier tot stand komt en beide kanten op kan werken.

2. Werkwijze

2.1. Beschrijving van de tellingen

De 29 geselecteerde telgebieden zijn in 2019, net als in eerdere jaren weer op één dag volledig geteld door zes tellers. Door omstandigheden bleek het niet mogelijk om in 2019 dezelfde tellers als in 2018 in te zetten (zie paragraaf 2.2).

De in eerdere jaren gevolgde werkwijze voorziet in het monitoren van de aantalsontwikkeling van de in juli aanwezige ganzen in de provincie. Het uitgangspunt van de selectie van gebieden in 2014 was het realiseren van een representatieve steekproef die een voldoende groot deel van de overzomerende ganzenpopulaties omvat en een goede spreiding over de provincie kent. De telgebieden omvatten naast natuurgebieden, rivierdalen, zandafgravingen en recreatiegebieden, ook landbouwgebied en delen van het stedelijk gebied (figuur 1). Bij de laatste integrale telling in 2018 herbergden de steekproefgebieden 79% van alle Drentse ganzen, bij de afzonderlijke soorten zelfs tot 85% (Grauwe Gans, de Boer 2018).

De 29 geselecteerde telgebieden zijn in 2018 en 2019 volledig geteld. In 2014-2017 betrof de selectie 28 telgebieden (zie hoofdstuk 1), deze werden in 2019 natuurlijk ook weer volledig geteld.

De tellingen werden voornamelijk uitgevoerd tussen circa half zeven 's ochtends en drie uur 's middags, wanneer de ganzen voornamelijk op dagrustplaatsen en omliggende voedselgebieden zitten. De locaties waar vroeg in de ochtend geteld is zijn voorafgaand aan de telling geselecteerd op basis van de mogelijke aanwezigheid van ruiende ganzen of de ligging in of nabij stedelijk gebied. De ganzen die daar in de vroege ochtend geteld worden zijn ook later op de dag nog aanwezig (de Boer 2015). Buiten dergelijke gebieden werd in principe tussen 9:00 en 15:00 geteld, dus binnen de aanbevolen tijdsperiode voor zomerganstellingen. Vrijwel de gehele telling vond plaats door met de auto de telgebieden integraal te doorkruisen. In minder toegankelijke gebieden werd gebruik gemaakt van een fiets of werden te voet insteken gemaakt. Het overgrote deel van de gebieden is vanaf openbaar toegankelijke wegen en paden geteld.

Gebieden werden met behulp van verrekijker en telescoop afgezocht op ganzen en de groepen werden per individu geteld. Regelmatig werd een groep twee keer geteld om de juistheid van de telling te bevestigen.

Van alle aanwezige ganzensoorten werden de aantallen apart geteld en ingevoerd op een tablet of

smartphone in de app Avimap (topografische kaart of luchtfoto met mogelijkheid tot inzoomen als ondergrond).

Deze werkwijze is vergelijkbaar met de richtlijnen die voor tellingen van ganzen in het winterhalfjaar gelden en is ook opgenomen in het landelijke telprotocol zomertelling ganzen (Hornman *et al.* 2012, Landelijke technische werkgroep zomertelling ganzen 2012), zij het dat bij de tellingen die door Sovon worden uitgevoerd alle groepen exact worden ingetekend, ongeacht de groeps grootte.

Tijdens de telling was het bewolkt en vielen er enkele buien, de maximale temperatuur was 18° Celsius met een zwakke wind uit zuidwestelijke richting (bron: KNMI).

Omdat er geen sprake was van langdurige neerslag en er vanuit de auto goed geteld kon worden zijn de telresultaten niet negatief beïnvloed door de weersomstandigheden.

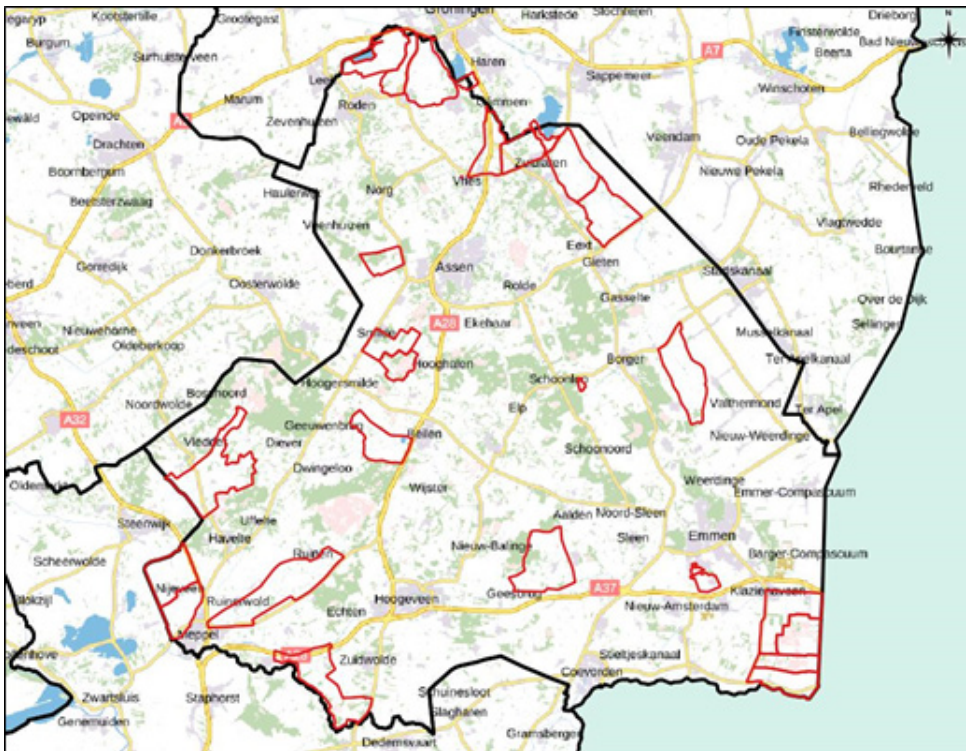
Samengevat waren de telomstandigheden voor de tellers goed om ook groepen ganzen op afstand te determineren en te tellen, er was geen sprake van luchttrillingen door het relatief koele en bewolkte weer.

2.2. Telgebieden en volledigheid

Omdat de tellingen overdag plaatsvonden (zie voorgaande paragraaf) zijn, net als in voorgaande jaren, vrijwel geen ganzen op landbouwgronden ver van water aangetroffen. Recent gemaaide graslanden vlakbij dagrustplaatsen waren in 2019, net als in eerdere jaren, wel in trek bij groepen ganzen.

Vanaf 2017 is er plaatselijk sprake van droogstaande plassen en vennen in Drenthe. Het was in 2019 net als in 2018 erg droog, waardoor ganzen in bepaalde regio's meer dan in de jaren voor 2017 de gebieden met water opgezocht hebben.

Tijdens de telling waren vrijwel alle Brandganzen en Grote Canadese Ganzen in de rui en aangomen mag worden dat er geen grote verplaatsingen van deze soorten zijn geweest tijdens de telperiode. Dubbeltellingen of onderschatting door verplaatsingen is bij deze twee soorten daarom uitgesloten. Grauwe Ganzen ruien vroeger in het jaar en in juli kan het overgrote deel weer vliegen. Toch hebben de groepen in juli over het algemeen een kleine actieradius en zijn vrij plaatstrouw aan specifieke rustgebieden. Grotere verplaatsingen worden vaak pas eind juli vastgesteld, zo blijkt uit bewegingen van geringde en gezenderde vogels. Uitwisseling tus-

Figuur 1. Ligging steekproefgebieden (36.050 hectare) gantzelling Drenthe juli 2019.

sen verschillende telgebieden werd tijdens de telling niet vastgesteld. Het grootste deel van de Nijlganzen concentreert zich in juli op gezamenlijke ruiplaatsen, een beeld dat werd bevestigd tijdens de julitellingen in Drenthe vanaf 2014.

2.3. Gegevensbewerking

Uitgangspunt voor de gegevensbewerking vormden de locaties van de waargenomen ganzen (bestaande uit x en y-coördinaten, soort, aantal, datum en eventuele opmerkingen) ingevoerd in de app Avimap en vervolgens via een upload vanaf een tablet of smartphone in de watervogeldatabase van Sovon

werden geladen (Hornman *et al.* 2012). Op plekken waar telgebieden van verschillende tellers aan elkaar grenzen is tijdens de telling telefonisch contact geweest om telresultaten af te stemmen. Iedere teller heeft uitsluitend ganzen binnen de grenzen van zijn eigen telgebied geteld. Bij een upload van nieuwe gegevens vindt een automatische controle op ongewone soorten en aantallen plaats op grond van uit eerdere jaren beschikbare telgegevens in de watervogeldatabase. Op die manier worden ongewone soorten of aantallen nog eens gecontroleerd. Na een handmatige controle van het stippenbestand werd een definitief GIS-bestand vervaardigd voor verdere bewerkingen voor dit rapport.

3. Resultaten

3.1. Algemene resultaten

In totaal werden tijdens de tellingen in 29 steekproefgebieden in Drenthe op 10 juli 2019 6.767 ganzen geteld. De Grauwe Gans was met 5.477 individuen de talrijkste soort (81%). Ook talrijk waren Nijlganzen (722) gevolgd door Soepganzen (317) en Brandganzen (132). In tabel 1 wordt een overzicht gegeven van de getelde aantallen per soort. Bijlage 1 geeft per soort de verspreiding in kaartbeelden weer.

3.2. Bespreking per soort

Hieronder worden de in 2019 getelde soorten en aantallen besproken. In paragraaf 3.3. wordt een aantalsvergelijking in 29 steekproefgebieden gemaakt aan de hand van de gegevens van de provinciale tellingen vanaf 2014 (de Boer 2017).

3.2.1. Grauwe Gans

De Drentse aantallen in de steekproefgebieden bedroegen in 2019 5.477 vogels in 23 telgebieden. Hiermee was de Grauwe Gans, inmiddels traditioneel, de talrijkste ganzensoort in de provincie. Ook in 2019 werden Grauwe Ganzen weer verspreid over de hele provincie vastgesteld. De grootste aantallen in en rond het Bargerveen en in de gebieden ten zuiden van het Zuidlaardermeer (tabel 2).

Tabel 2. Telgebieden met de hoogste aantallen Grauwe Ganzen op 10 juli 2019.

Telgebied	Aantal
DR5450 Bargerveen, natuurgebied	890
DR5110 De Groeve - Annen	878
DR4210 Geeserveld	567
DR5460 Schoonebekerveld	542
DR5240 Exloosche Landen	464
DR5140 Anner Groenlanden - Eexterzandvoort	427
DR3440 Wold Aa, Over de Aa	382
DR3270 Wapservense- en Vledder Aa	373
DR1130 Polder Matsloot-	265
DR5440 Bargerootveen - Zwartemeer	152

3.2.2. Grote Canadese Gans

De Drentse aantallen in de steekproefgebieden tellden in 2019 113 vogels, verspreid over negen telgebieden. De meeste Grote Canadese Ganzen verbleven in recente natuurontwikkeling bij het Bargerveen

Tabel 1. Aantal getelde ganzen per soort in steekproefgebieden op 10 juli 2019 in Drenthe.

Soort	2019
Kolgans	4
Grauwe Gans	5.477
Soepgans	317
Indische Gans	1
Grote Canadese Gans	113
Brandgans	132
Nijlgans	722
hybride Brandgans x Canadese Gans	1
Totaal alle soorten	6.767

en in Polder Peizer- en Eeldermade. In deze twee telgebieden verbleef ruim 54% van het totale aantal getelde vogels. De meeste andere vogels bevonden zich elders rond het Leekstermeer. Kleine aantallen werden geteld in Vries (5), Brunstinger- en Westerse Veld (4), De Groeve - Annen (3) en in het telgebied noordwest van Zuidlaren (1).

Tabel 3. Telgebieden met de hoogste aantallen Grote Canadese Ganzen op 10 juli 2019.

Telgebied	Aantal
DR5440 Bargerootveen - Zwartemeer	37
DR1160 Polder Peizer- en Eeldermade	25
DR1130 Polder Matsloot-Roderwolde	18
DR1150 Peizerdiep e.o.	12
DR1120 Leekstermeer	8

3.2.3. Brandgans

De Drentse aantallen in de steekproefgebieden tellden in 2019 132 vogels in vier telgebieden (tabel 4). Naar aanleiding van de aanwezige aantallen in 2018 is de dorpsvijver in Vries toegevoegd aan de steekproefgebieden. Hier bleken 68 Brandganzen aanwezig (2018: 81). In GR3431 Friescheveen werden 53 vogels geteld (2018: 96).

In DR1160 Polder Peizer- en Eeldermade werden nog tien vogels geteld en in de gemengde groep ganzen rond de zandplassen bij Beilen bevond zich één exemplaar.

Tabel 4. Telgebieden met Brandganzen op 10 juli 2019.

Telgebied	Aantal
DR1362 vijver Vries	68
GR3431 Friescheveen	53
DR1160 Polder Peizer- en Eeldermade	10
DR3340 Brunstinger- en Westerse Veld	1

3.2.4. Soepgans

De Drentse aantallen in de steekproefgebieden telden in 2019 317 vogels in elf telgebieden. Soepganzen werden veelal vastgesteld in afzonderlijke groepen, maar ook her en der eenlingen tussen Grauwe Ganzen. Telgebieden met meer dan tien vogels bevonden zich verspreid over de provincie (tabel 5).

Tabel 5. Telgebieden met de hoogste aantallen Soepganzen op 10 juli 2019.

Telgebied	Aantal
DR1130 Polder Matsloot-Roderwolde	144
DR1540 Willemskanaal - Spoorlijn	45
DR4271 Kleine Rietplas, Emmen	35
DR3640 Stapelerveld - Nolderveld	34
DR1120 Leekstermeer	27
DR5140 Anner Groenlanden - Eexterzandvoort	16

3.2.5. Nijlgans

De Drentse aantallen binnen de steekproefgebieden telden in 2019 722 vogels in 23 telgebieden. Hiermee was de Nijlgans op 10 juli 2019 samen met de Grauwe Gans de meest verspreide ganzensoort binnen de Drentse steekproefgebieden. Grote concentraties werden verspreid over de provincie vastgesteld in inmiddels bekende telgebieden met zandgaten en recreatieplassen (tabel 6), in alle gevallen betrof dit concentraties van ruiende vogels. In de andere telgebieden werden verspreid kleine groepjes gezien, meestal lokale broedvogels soms in gezelschap van hun jongen geboren in 2019.

Tabel 6. Telgebieden met de hoogste aantallen Nijlganzen op 10 juli 2019.

Telgebied	Aantal
DR1540 Willemskanaal - spoorlijn	143
DR2381 zandgat Ellertshaar	105
DR4272 Grote Rietplas, Emmen	100
DR3340 Brunstinger- en Westerse Veld	65
DR5440 Bargerootveen - Zwartemeer	63

3.2.6. Overige ganzensoorten

Behalve de vijf hierboven besproken algemene soorten, werden nog twee soorten ganzen en een type hybride in zeer kleine aantallen vastgesteld. Deze soorten worden hieronder kort besproken.

Er werden in totaal vier Kolganzen geteld. Duo's in telgebied DR1540 Willemskanaal – spoorlijn en DR1362 vijver Vries. Alle vogels zaten in een gemengde groep ganzen op min of meer vaste plaatsen.

Het aantal Kolganzen in Drenthe schommelt in 2013-2019 tussen de één en vier zonder duidelijke ontwikkeling, sommige vogels verdwijnen na enige jaren en na iedere winter kunnen er weer (niet geheel fitte vogels) achterblijven om te overzomereren. Broedgevallen zijn overigens nog nooit vastgesteld in de steekproefgebieden.

Eén Indische Gans werd geteld in telgebied DR1120 Leekstermeer. In 2013-2019 worden 0-3 Indische Ganzen geteld in de steekproefgebieden. Deze vogels zwerven rond met groepen Grauwe Ganzen.

Eén hybride Canadese Gans x Brandganzen werd geteld in DR5110 De Groeve - Annen.

3.3. Vergelijking steekproefgebieden met vorige tellingen (2013-2018)

In deze paragraaf worden voor de drie talrijkste soorten (Grauwe Gans, Nijlgans en Grote Canadese Gans) de resultaten van de meest recente telling vergeleken met de tellingen vanaf 2013 (de Boer 2015, 2016). Deze drie soorten waren in 2019 goed voor ruim 93% van het totaal aantal getelde ganzen in steekproefgebieden in Drenthe. Dit percentage lag in 2013-2018 tussen de 89 en 96%.

Omdat een vergelijking per telgebied onoverzichtelijk wordt zijn de 29 steekproefgebieden samengevoegd tot veertien regio's (tabel 7 & figuur 2). De vijver in Vries is toegevoegd als 14e regio om de vergelijkbaarheid met de eerdere jaren tussen de bestaande 13 regio's te waarborgen.

De aantallen in deze nieuwe regio in 2018 en 2019 hebben voor de totale vergelijkbaarheid van Grauwe Gans geen gevolgen (beide jaren afwezig), Grote Canadese Gans en Nijlgans zijn beide in lage aantallen aanwezig (zie tabel 7 en verderop).

Voor de volledigheid zijn alle tellingen vanaf 2013 per telgebied toegevoegd in bijlage 2.

Het aantal ganzen in alle steekproefgebieden in Drenthe in juli 2019 liet een toename van 17% zien ten opzichte van de aantallen in deze gebieden in juli 2018. Het totale aantal ganzen in de steekproefgebieden in Drenthe bedroeg voor het tweede jaar op rij het hoogste aantal sinds de aanvang van de telreeks in 2013.

De aantallen Grauwe Ganzen namen in de steekproefgebieden met 1.247 vogels toe (zie figuur 3). De 5.477 getelde Grauwe Ganzen waren het hoogste aantal sinds 2013 en volgen op een eerdere toename in 2018 (zie figuur 3). Van de 12 regio's waar Grauwe Ganzen werden waargenomen, het Zandgat

Tabel 7. Aantallen Grauwe Gans, Grote Canadese Gans en Nijlgans binnen steekproefgebieden in 14 regio's in Drenthe in juli 2017, 2018 en 2019. Maximum 2017-2019 is vet gedrukt.

Regio	Grauwe Gans			Grote Canadese Gans			Nijlgans		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
1.Bargerveen e.o.	558	743	1.586	39	67	37	57	145	91
2.Esmeer	2	94	23	0	0	0	4	11	4
3.Exloosche Landen	168	210	464	0	12	0	3	4	37
4.Geeserveld	380	204	567	0	0	0	24	5	7
5.Hijkerveld	91	493	6	0	0	0	3	12	3
6.Meppel-oost	248	279	487	2	0	0	39	15	25
7.Nijeveen	199	510	92	0	0	0	13	14	16
8.Rietplas	80	3	34	0	0	0	81	107	113
9.Onlanden	340	671	412	18	70	63	67	24	35
10.Wapserveensche Aa	280	940	373	0	0	0	19	11	6
11.Westerseveld	0	35	111	29	9	4	177	123	65
12.Zandgat Ellertshaar	0	0	0	0	9	0	160	162	105
13.Zuidlaren e.o.	223	48	1322	0	9	4	218	269	213
14. Vries	ng	0	0	Ng	15	5	ng	0	2

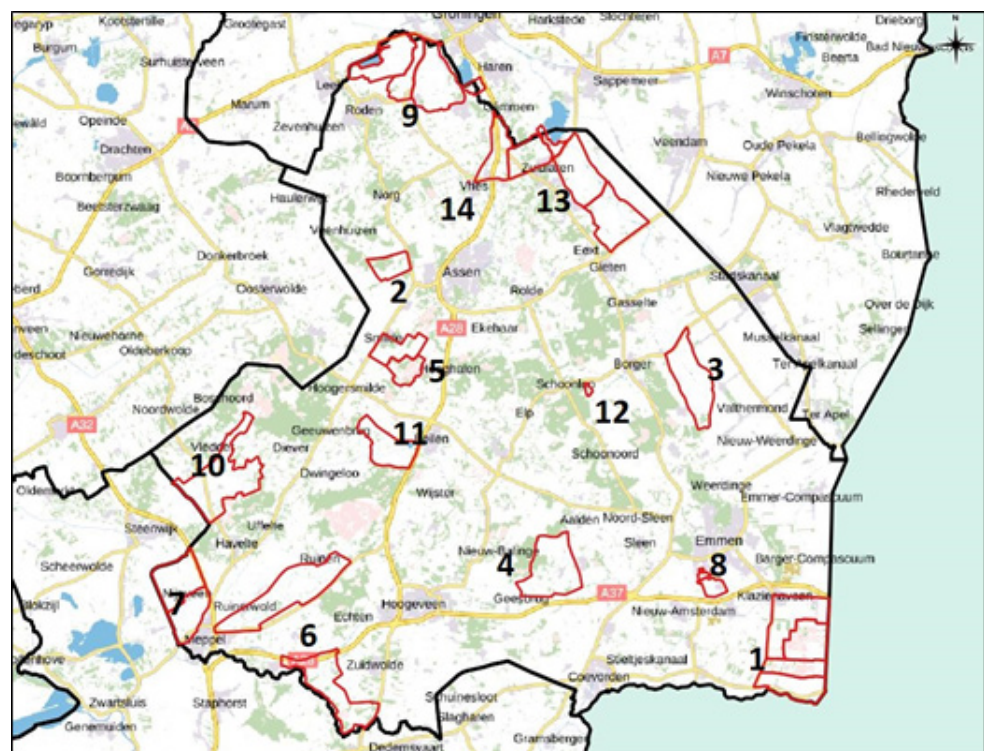
Ellertshaar en Vries moesten het zonder Grauwe Ganzen stellen, nam de soort ten opzichte van 2018 in zeven regio's toe en in vijf regio's af.

De totale toename komt vooral op het conto van hogere aantallen in en om het Bargerveen (2018: 743, 2019: 1.586), Geeserveld (2018: 204, 2019: 567) en Zuidlaren (2018: 48, 2019: 1.322).

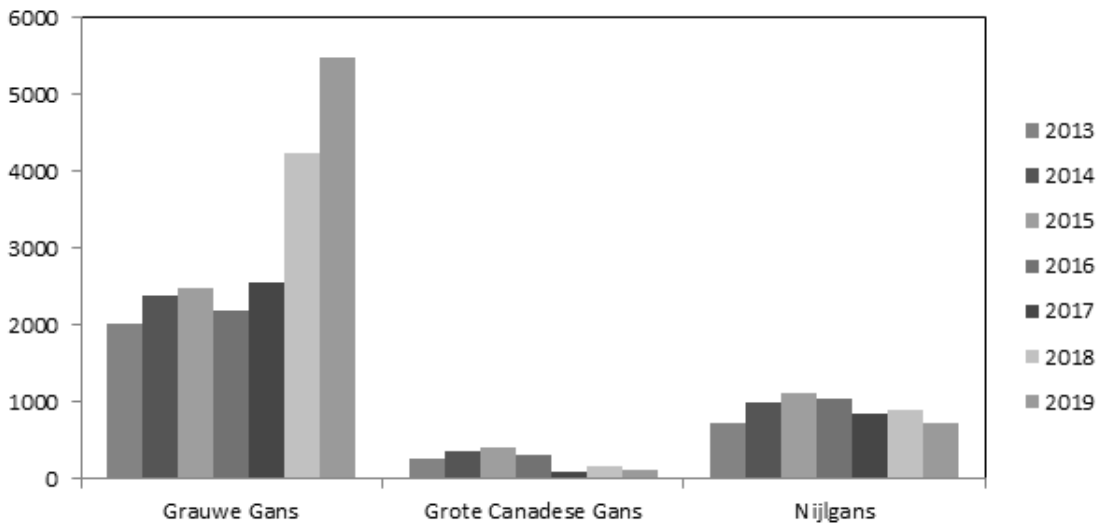
In 2013-2017 was het aantal Grauwe Ganzen in de steekproefgebieden redelijk constant en lag tussen de 2.020 (2013) en 2.569 (2017) vogels. De toename in 2018 was onverwacht en zette door in 2019. De aantallen waren vooral hoger in de oostelijke helft

van de provincie, in de regio's in het zuidwesten lagen de aantallen lager ten opzichte van 2018.

De Grote Canadese Gans liet in de steekproefgebieden in Drenthe een afname van 47% zien ten opzichte van 2018 (zie figuur 3). Na de piek in 2015 (412 exemplaren geteld in 13 regio's, regio 14 niet geteld) zijn de aantallen lager en is ook de verspreiding minder ruim. In 2019 werd de Grote Canadese Gans in vijf regio's vastgesteld, in 2018 in zeven. In alle regio's waren de aantallen lager dan in 2018.

Figuur 2. Ligging van de veertien regio's binnen de Provincie Drenthe.

Figuur 3. Aantallen van Grauwe Gans, Grote Canadese Gans en Nijlgans in 29 steekproefgebieden in de Provincie Drenthe in juli 2013-2019.

De Nijlgans liet ten opzichte van 2018 een afname van 15% zien (figuur 3). In 2018 werden 902 vogels geteld, in 2019 722. Het aantal lag nog steeds onder de 1.000 uit de topjaren 2014-2016 geteld in 13 regio's. In 2019 werden Nijlganzen in alle 14 regio's vastgesteld. De meeste vogels bevonden zich ook dit jaar weer op zandige oevers nabij grote wateroppervlakten, waar gezamenlijk de vleugelrui

wordt doorgemaakt (de Boer 2016). In zeven regio's namen de aantallen af ten opzichte van 2018 en in zeven toe. De grootste afname was te bespeuren in het Westerseveld (2018: 123, 2019: 65) en op de ruiplaats in het Bargerveen (2018: 145, 2019: 91). Maar ook bij Zandgat Ellertshaar en bij Zuidlaren zaten tientallen vogels minder dan in 2018.

4. Conclusies en discussie

De verspreiding van overzomerende ganzen die uit dit onderzoek naar voren komt is representatief voor de verspreiding in de maand juli en waarschijnlijk ook de tweede helft van de maand juni in de onderzochte steekproefgebieden. Ze is niet geheel representatief voor de verspreiding in bijvoorbeeld april of mei en de vroege herfst (augustus, begin september). Verder laat de verspreiding de ligging van de rustplaatsen zien en niet in detail de ligging van alle voedselgebieden (al zullen de rustplaatsen doorgaans in een regio liggen waar in de nabije omgeving wordt gevoerageerd).

Tijdens de integrale telling in 2018 bleek 79% van het totale aantal getelde zomerganzen in Drenthe in de steekproefgebieden voor te komen. Voor Grauwe Gans was dit aantal 85%, voor Grote Canadese Gans 63% en voor Nijlgans 71% (de Boer 2018). We achten de steekproef daarom representatief om uitspraken over de aantalsontwikkeling te kunnen doen.

Het totale aantal zomerganzen (6.767 vogels) in de Drentse steekproefgebieden was het hoogste sinds 2013, het vorige maximum lag in 2018 (5.605 vogels). De aantallen Grauwe Ganzen bereikten het hoogste aantal sinds de aanvang van de tellingen in 2013. Deze ontwikkeling loopt parallel aan de sterke toename van de soort als broedvogel in de provincie

Drenthe in de periode 2008-2017 (gemiddeld + 24% per jaar). Een aantalsschatting is niet voorhanden, het betreft trendgegevens uit jaarlijks getelde monitoringproefvlakken (bron: Sovon/NEM).

Op gebiedsniveau (zie paragraaf 3.3 & tabel 7) is het beeld minder eenduidig en dynamisch: er vinden zowel toenames als afnames plaats. Deels zal die dynamiek gevolg zijn met uitwisseling tussen gebieden onderling, zowel binnen Drenthe als over de provinciegrens heen: Groningen en Overijssel, maar ook Duitsland (Bargerveen). In 2019 was dit duidelijk het geval rond het Zuidlaardermeergebied, de aantallen in Drenthe waren hoger dan in 2018, die in Groningen juist lager (-900 vogels).

De aantallen Grote Canadese Ganzen en Nijlganzen waren beide in 2015 het hoogst, daarna nemen de aantallen langzaam af. Grote Canadese Gans kende een dieptepunt in 2017 (88 exemplaren) en bij Nijlgans was 2019 de telling met de laagste aantallen sinds 2013. Bij beide soorten neemt de provinciale broedpopulatie in 2008-2017 (bron NEM/Sovon) toe, de afname zal vermoedelijk te maken hebben met een vermindering van de aantallen niet-broeders binnen de provincie en een afname van de aantallen ruiers van elders in de provincie.

Literatuur

DE BOER V. 2015. Zomerganzen in Drenthe in 2015. Sovon-rapport 2015/36. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

DE BOER V. 2018. Zomerganzen in Drenthe in 2018. Sovon-rapport 2018/47. Sovon Vogelonderzoek

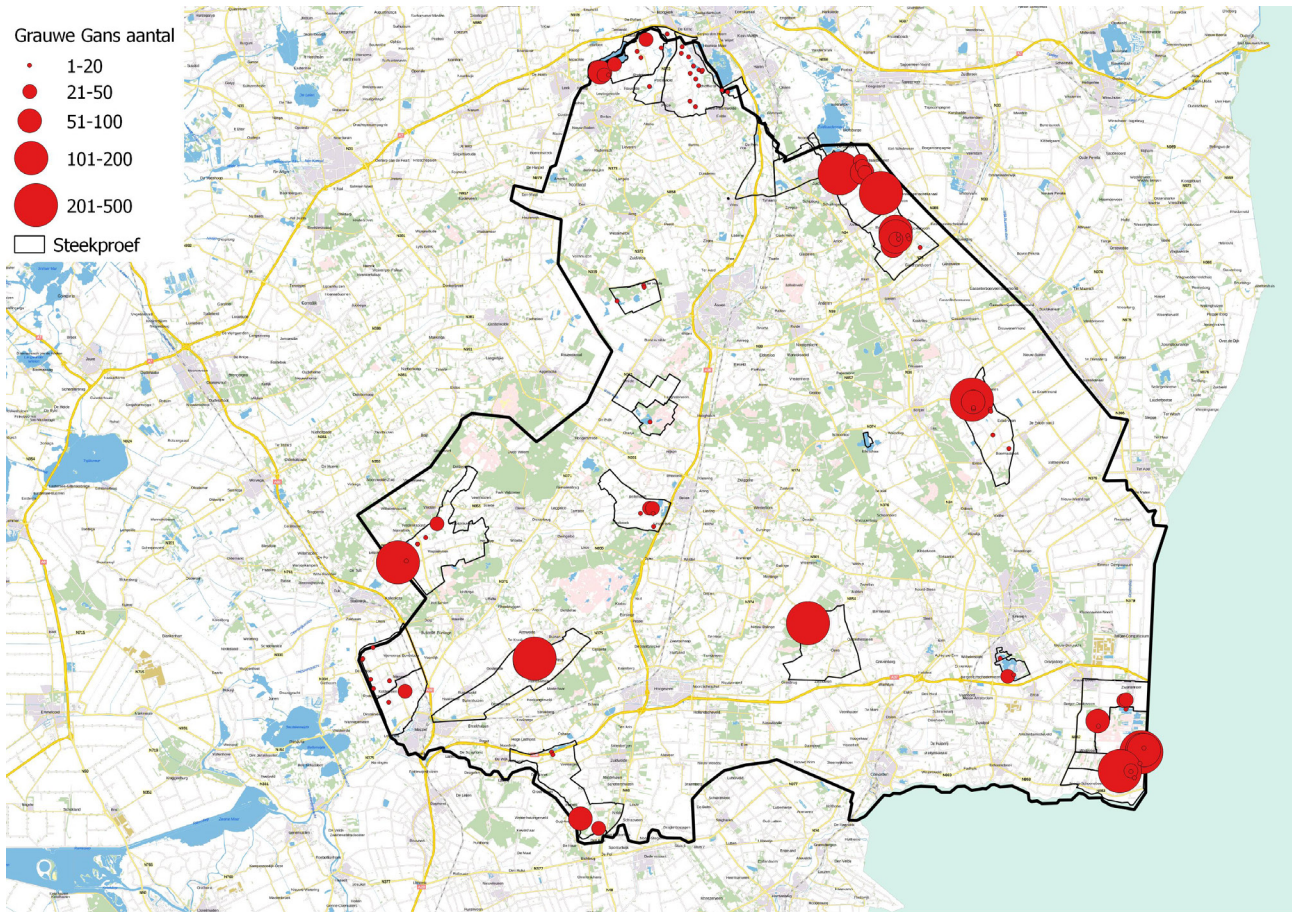
Nederland, Nijmegen.

HORNMAN M., HUSTINGS F., KOFFIJBERG K. & KLAASSEN O. 2012. Handleiding Sovon Watervogel- en slaaplaatstellingen. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

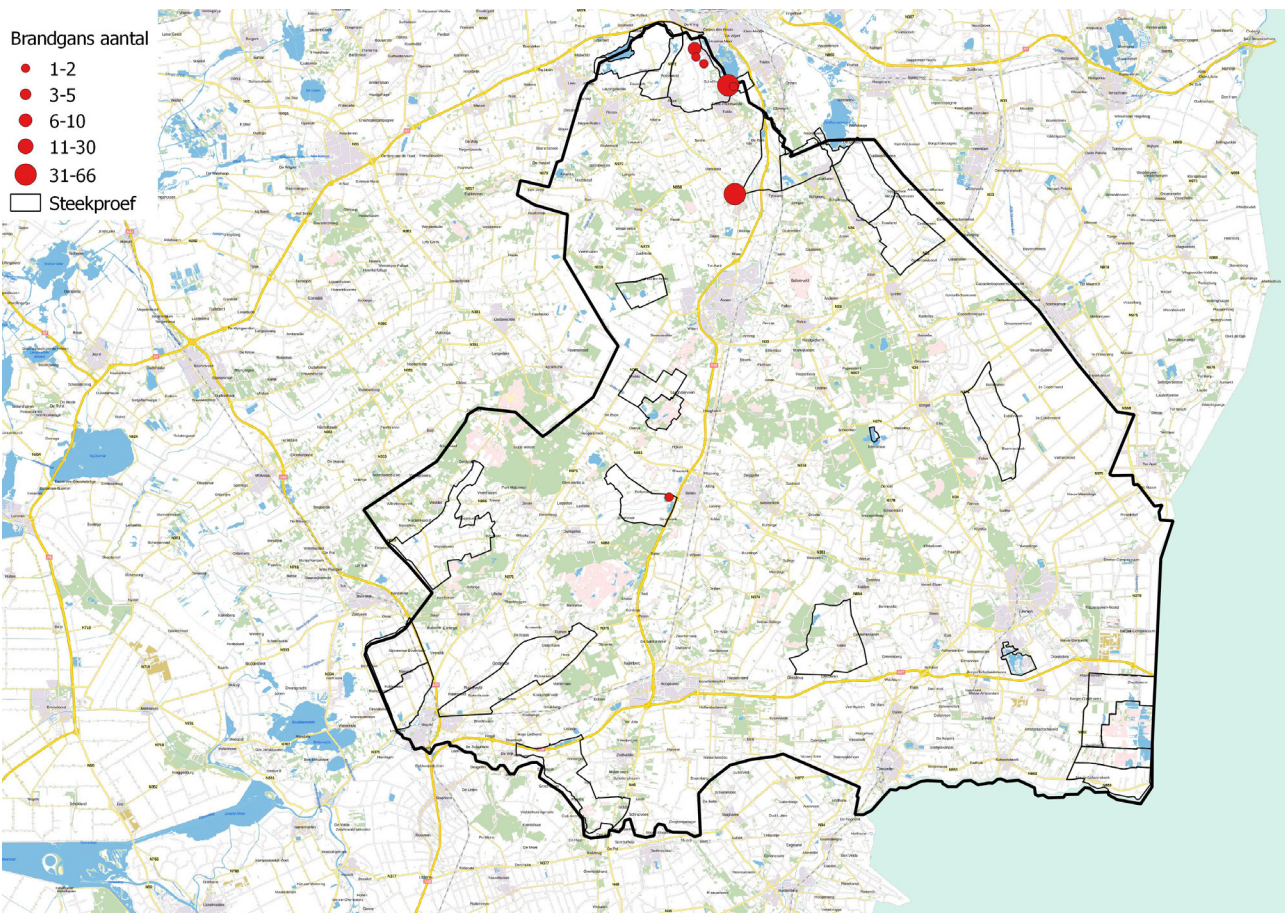
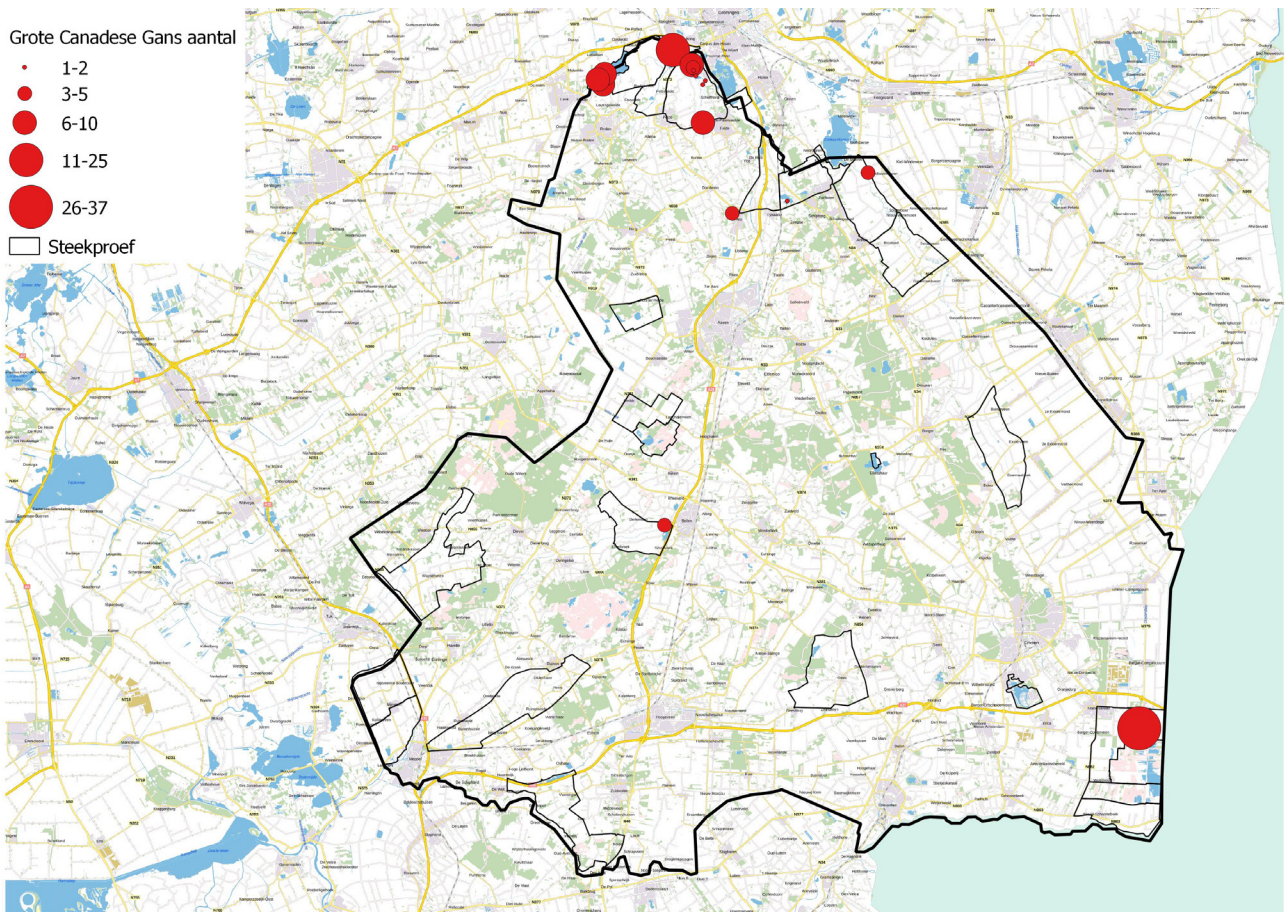

Bijlagen

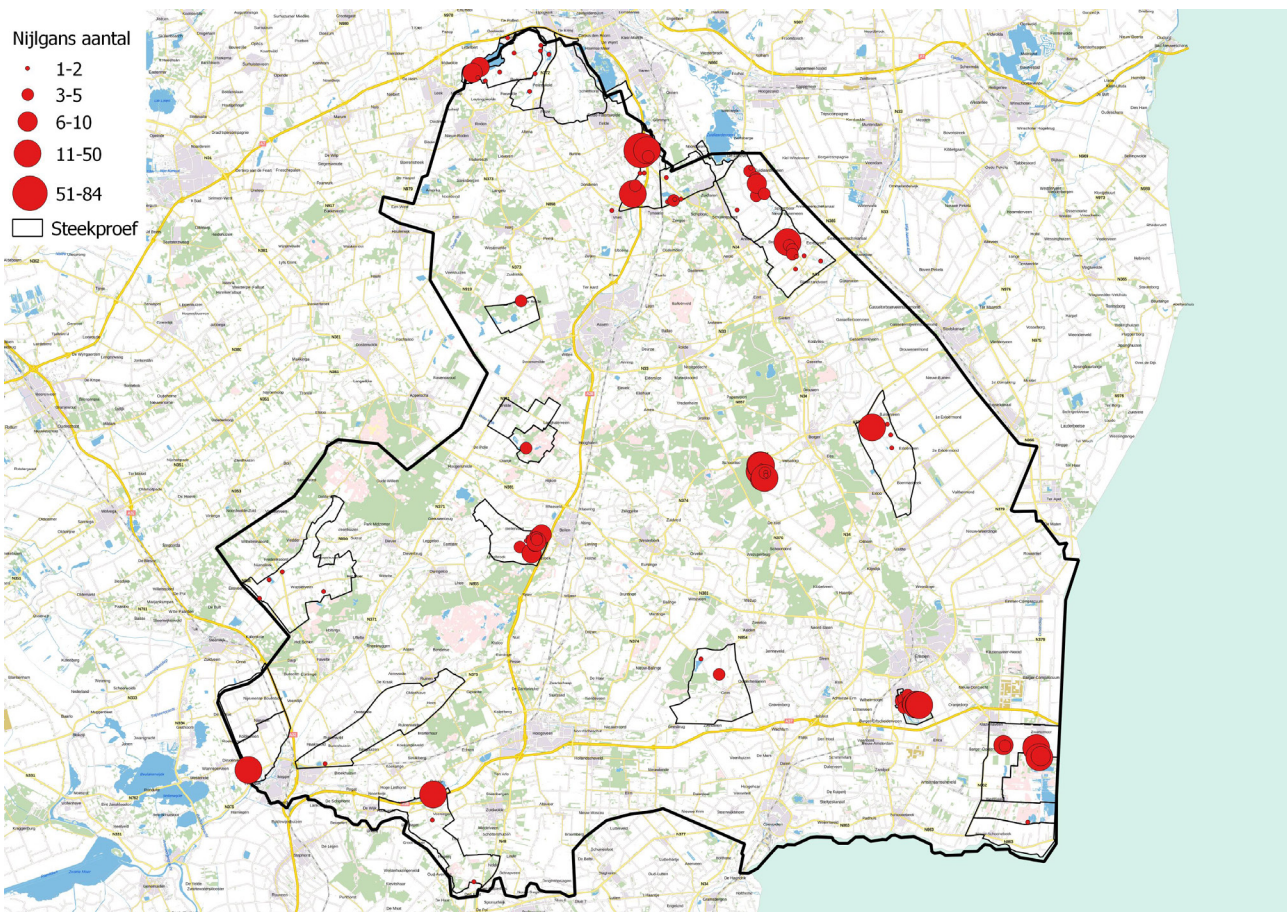
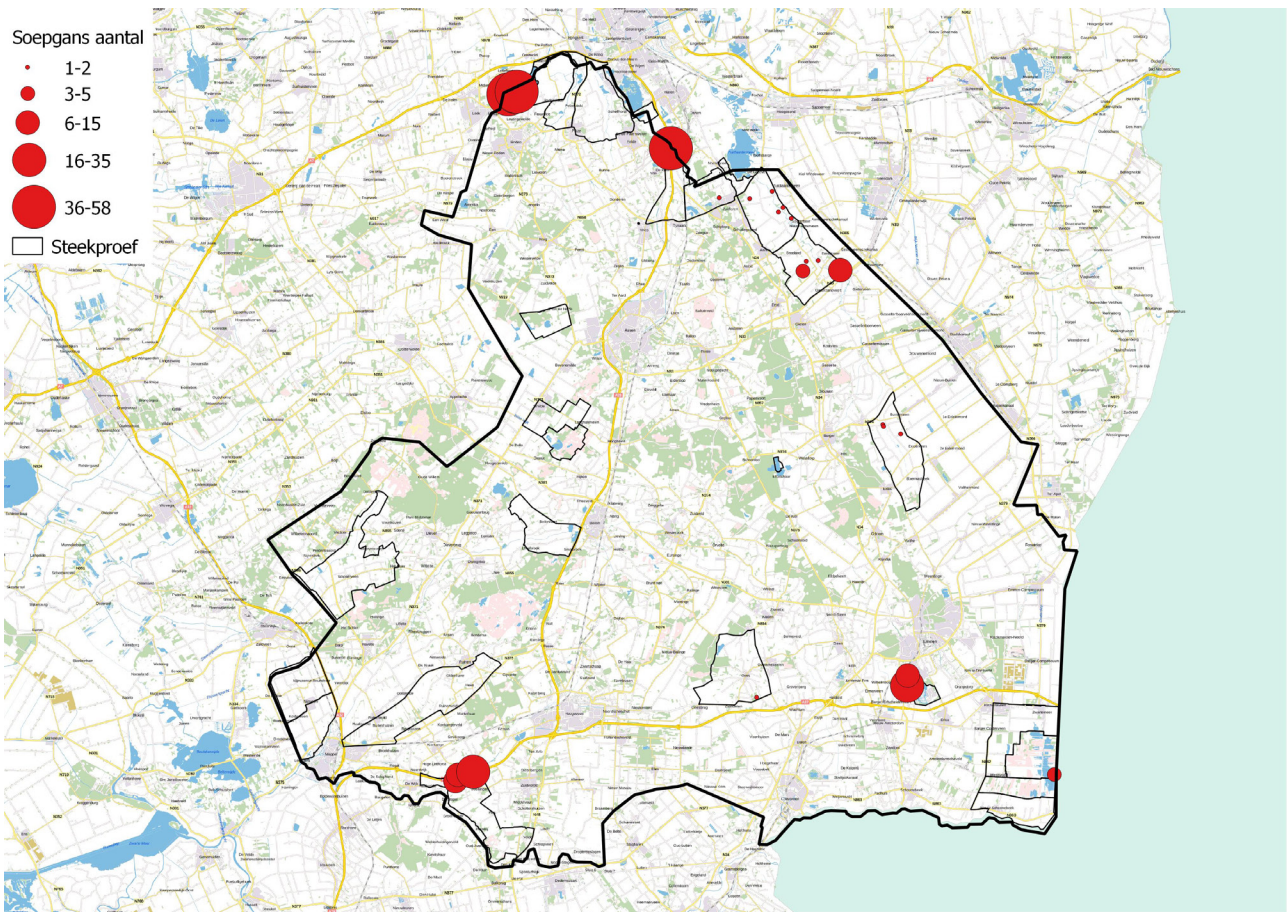
Bijlage 1. Soortkaarten 2019

Bijlage 2. Aantallen per steekproefgebied in 2013-2019

Telgebied	Euring	Soort	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
DR1120	1610	Grauwe Gans	299	59	0	0	0	0	0
DR1120	1619	Soepgans	55	2	24	37	0	43	27
DR1120	1620	Indische Gans	2	0	0	0	0	0	1
DR1120	1661	Grote Canadese Gans	3	0	2	0	0	0	8
DR1120	1670	Brandgans	1	0	0	0	0	0	0
DR1120	1700	Nijlgans	1	6	8	8	8	7	6
DR1130	1610	Grauwe Gans	86	1	59	154	189	484	265
DR1130	1619	Soepgans	8	0	40	93	8	33	144
DR1130	1661	Grote Canadese Gans	26	0	0	7	0	0	18
DR1130	1700	Nijlgans	41	14	8	10	28	4	23
DR1150	1610	Grauwe Gans	113	0	0	0	9	113	27
DR1150	1661	Grote Canadese Gans	0	0	0	10	5	4	12
DR1150	1700	Nijlgans	2	8	2	5	3	2	6
DR1160	1590	Kolgans	0	2	0	0	0	1	0
DR1160	1610	Grauwe Gans	149	64	296	6	142	73	114
DR1160	1619	Soepgans	0	0	15	1	0	2	0
DR1160	1661	Grote Canadese Gans	3	11	34	14	0	63	25
DR1160	1670	Brandgans	0	0	0	0	24	5	10
DR1160	1700	Nijlgans	30	6	40	8	24	7	0
DR1362	1590	Kolgans	ng	ng	ng	ng	ng	1	2
DR1362	1661	Grote Canadese Gans	ng	ng	ng	ng	ng	15	5
DR1362	1670	Brandgans	ng	ng	ng	ng	ng	81	68
DR1362	1700	Nijlgans	ng	ng	ng	ng	ng	0	2
DR1430	1610	Grauwe Gans	31	34	0	5	2	94	23
DR1430	1700	Nijlgans	2	0	0	0	4	11	4
DR1540	1590	Kolgans	0	0	0	1	0	2	2
DR1540	1610	Grauwe Gans	1	52	4	0	0	27	0
DR1540	1619	Soepgans	0	53	109	103	79	78	45
DR1540	1700	Nijlgans	63	71	290	309	104	153	143
DR1540	30004	Hybr. Canadese x Grauwe	0	0	0	1	0	0	0
DR1550	1610	Grauwe Gans	28	0	0	0	0	0	0
DR1550	1619	Soepgans	0	0	0	4	3	2	1
DR1550	1661	Grote Canadese Gans	0	3	3	0	0	8	1
DR1550	1670	Brandgans	0	0	0	0	0	5	0
DR1550	1700	Nijlgans	95	174	120	30	31	79	9
DR2240	1610	Grauwe Gans	0	549	565	22	91	493	6
DR2240	1619	Soepgans	0	5	2	0	0	4	0
DR2240	1661	Grote Canadese Gans	7	13	0	5	0	0	0
DR2240	1700	Nijlgans	0	14	2	10	3	12	3
DR2280	1700	Nijlgans	0	0	0	8	0	0	0
DR2381	1590	Kolgans	0	0	0	0	0	1	0
DR2381	1661	Grote Canadese Gans	0	0	0	0	0	9	0
DR2381	1619	Soepgans	0	0	0	0	2	1	0
Telgebied	Euring	Soort	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
DR2381	1700	Nijlgans	119	111	74	157	160	162	105
DR3270	1610	Grauwe Gans	585	361	35	281	280	940	373
DR3270	1619	Soepgans	8	5	0	0	0	0	0
DR3270	1700	Nijlgans	14	13	1	10	19	11	6
DR3340	1590	Kolgans	0	0	1	2	1	0	0
DR3340	1610	Grauwe Gans	0	37	39	12	0	35	111
DR3340	1619	Soepgans	1	4	6	3	3	0	0
DR3340	1620	Indische Gans	1	0	0	0	0	1	0
DR3340	1661	Grote Canadese Gans	38	82	103	138	29	9	4
DR3340	1670	Brandgans	4	16	5	15	10	7	1
DR3340	1700	Nijlgans	234	232	335	164	177	123	65
DR3340	30006	Hybr. Brand x Canadese Gans	0	0	0	0	0	2	0
DR3440	1610	Grauwe Gans	85	135	135	72	183	185	382
DR3440	1661	Grote Canadese Gans	0	0	0	0	2	0	0
DR3440	1700	Nijlgans	15	17	1	7	22	6	1

Telgebied	Euring	Soort	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
DR3510	1610	Grauwe Gans	119	243	0	384	199	510	58
DR3510	1619	Soepgans	0	0	0	0	0	4	0
DR3510	1661	Grote Canadese Gans	0	4	0	0	0	0	0
DR3510	1700	Nijlgans	2	3	0	6	7	7	0
DR3520	1610	Grauwe Gans	108	39	0	198	0	0	34
DR3520	1619	Soepgans	1	3	0	0	10	0	0
DR3520	1700	Nijlgans	6	2	0	4	6	7	16
DR3640	1610	Grauwe Gans	0	77	180	11	65	94	105
DR3640	1619	Soepgans	0	14	5	2	0	10	34
DR3640	1700	Nijlgans	6	4	2	20	17	9	24
DR4210	1610	Grauwe Gans	211	172	71	185	380	204	567
DR4210	1619	Soepgans	0	0	0	0	0	0	1
DR4210	1661	Grote Canadese Gans	9	0	2	0	0	0	0
DR4210	1670	Brandgans	0	0	0	0	1	0	0
DR4210	1700	Nijlgans	0	42	41	5	24	5	7
DR4271	1590	Kolgers	0	1	1	1	0	0	0
DR4271	1610	Grauwe Gans	0	0	0	3	0	0	2
DR4271	1619	Soepgans	0	26	29	36	45	45	35
DR4271	1700	Nijlgans	0	0	0	13	11	1	13
DR4272	1610	Grauwe Gans	0	5	0	44	80	3	32
DR4272	1619	Soepgans	20	13	0	0	0	0	0
DR4272	1661	Grote Canadese Gans	0	21	12	18	0	0	0
DR4272	1664	Kleine Canadese Gans	0	0	0	1	0	0	0
DR4272	1670	Brandgans	0	0	0	1	0	0	0
DR4272	1700	Nijlgans	28	25	20	133	70	106	100
DR5110	1610	Grauwe Gans	28	4	50	186	209	14	878
DR5110	1619	Soepgans	0	0	0	4	0	0	7
DR5110	1661	Grote Canadese Gans	0	36	35	20	0	0	3
DR5110	1700	Nijlgans	5	86	0	10	1	5	28
DR5110	30006	Hybr. Brand x Canadese Gans	0	0	0	0	0	0	1
DR5140	1610	Grauwe Gans	0	228	0	66	0	0	427
Telgebied	Euring	Soort	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
DR5140	1619	Soepgans	0	0	0	0	0	0	16
DR5140	1661	Grote Canadese Gans	0	15	0	0	0	0	0
DR5140	1700	Nijlgans	0	13	0	15	31	32	33
DR5240	1610	Grauwe Gans	0	2	82	167	168	210	464
DR5240	1619	Soepgans	0	19	14	16	9	0	3
DR5240	1661	Grote Canadese Gans	0	0	0	3	0	12	0
DR5240	1700	Nijlgans	0	4	9	2	3	4	37
DR5440	1610	Grauwe Gans	0	229	290	72	213	259	152
DR5440	1619	Soepgans	0	2	5	4	4	3	0
DR5440	1661	Grote Canadese Gans	0	29	37	0	14	62	37
DR5440	1700	Nijlgans	0	35	26	0	0	0	63
DR5440	30004	Hybride Canadese- x Grauwe	0	0	0	0	0	1	0
DR5450	1590	Kolgers	2	0	0	0	0	0	0
DR5450	1610	Grauwe Gans	27	23	499	32	267	346	890
DR5450	1619	Soepgans	6	0	3	0	1	2	4
DR5450	1661	Grote Canadese Gans	76	8	73	8	25	0	0
DR5450	1700	Nijlgans	45	69	65	90	57	137	26
DR5450	30004	Hybride Canadese- x Grauwe	0	0	0	0	1	0	0
DR5460	1610	Grauwe Gans	0	33	44	50	41	138	542
DR5460	1619	Soepgans	0	0	0	0	2	0	0
DR5460	1661	Grote Canadese Gans	0	0	0	0	0	5	0
DR5460	1700	Nijlgans	13	22	25	0	0	8	2
DR5470	1610	Grauwe Gans	85	17	0	204	37	0	2
DR5470	1619	Soepgans	1	0	0	3	0	0	0
DR5470	1661	Grote Canadese Gans	1	0	0	0	0	0	0

Telgebied	Euring	Soort	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
DR5470	1700	Nijlgans	0	13	45	0	0	0	0
GR3431	1560	Zwaangans	0	0	0	1	1	0	0
GR3431	1610	Grauwe Gans	31	6	1	1	0	1	6
GR3431	1619	Soepgans	1	0	0	2	1	0	0
GR3431	1630	Sneeuwgers	0	1	2	0	0	0	0
GR3431	1661	Grote Canadese Gans	107	128	99	81	13	3	0
GR3431	1670	Brandgers	107	65	169	30	5	96	53
GR3431	1700	Nijlgans	13	17	12	8	4	4	0
GR3431	30006	Hybr. Brand x Canadese Gans	1	0	0	0	0	0	0
GR3531	1610	Grauwe Gans	ng	8	128	7	14	7	17
GR3531	1619	Soepgers	ng	29	17	24	18	0	0
GR3531	1620	Indische Gans	ng	0	0	0	0	1	0
GR3531	1630	Sneeuwgers	ng	1	0	0	0	0	0
GR3531	1661	Grote Canadese Gans	ng	10	12	0	0	1	0
GR3531	1670	Brandgers	ng	2	11	0	0	26	0
GR3531	1700	Nijlgans	ng	2	1	9	3	0	0

De Boer

Zomerganzen in Drenthe in 2019

Sovon-rapport 2019/64

In opdracht van:

provincie **D**renthe

Sovon Vogelonderzoek Nederland

Postbus 6521
6503 GA Nijmegen
Toernooiveld 1
6525 ED Nijmegen
T (024) 7 410 410

E info@sovon.nl
I www.sovon.nl

